

Selectie door MIND uit Miljoenennota en begrotingen 2022

Miljoenennota, pag 1

Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport, pag 7

Ministerie van BZK, pag 15

Begroting J en V, pag 21

Rijksbegroting/Miljoenennota 2022 –

titel: veerkracht en verder bouwen

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/prinsjesdag/miljoenennota-en-andere-officiële-stukken>

Pagina 22

Nationaal Programma Onderwijs – voor leerachterstanden en ondersteuning scholen op het gebied van welzijn: 4 miljard (in 2021 en 4 miljard in 2022) pagina 22 in de begroting

Pag. 37 – ontwikkelingskansen naar werk – jongeren

Het kabinet zorgt voor begeleiding naar nieuw werk en stimuleert scholing en ontwikkeling. Gemeenten, UWV en sociale partners hebben extra geld gekregen om meer begeleiding te kunnen geven. In het aanvullend sociaal pakket zijn ook middelen beschikbaar gesteld met als doel dat werkzoekenden zich kunnen heroriënteren en hun competenties kunnen aanpassen en/of uitbreiden. Hiermee worden mensen ondersteund richting nieuw werk. De subsidieregeling ‘NL leert door’ maakt het mogelijk voor werkenden, werkzoekenden en zelfstandigen om kosteloos een ontwikkeladviestraject te volgen bij een loopbaanadviseur. In totaal hebben loopbaanadviseurs 72 duizend ontwikkeladviestrajecten geregistreerd. Op dit moment is er voor ruim 45 duizend afgeronde trajecten subsidie aangevraagd, wat neerkomt op ongeveer 32 miljoen euro. Het kabinet ondersteunt jongeren op zoek naar werk. Met de Aanpak Jeugdwerkloosheid zetten gemeenten, scholen en andere partners zich in om jongeren te ondersteunen naar vervolgonderwijs of werk. De centrumgemeenten van de 35 arbeidsmarktregio’s hebben extra geld gekregen voor nazorg en ondersteuning naar werk van schoolverlaters uit het mbo van afgelopen jaar, die een grote kans op werkloosheid hebben. Ook is subsidie verstrekt aan 54 mbo-instellingen om deze groep te ondersteunen. Met deze middelen verwachten de scholen aan 28.604 studenten extra begeleiding te bieden en aan 16.115 schoolverlaters nazorg te leveren. Het kabinet heeft ook aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor het ondersteunen van jongeren uit het praktijkonderwijs en voortgezet special onderwijs en voor voortijdige schoolverlaters. Ook centrumgemeenten hebben extra geld ontvangen voor ondersteuning van voortijdige schoolverlaters.

Pag.; 38

De jeugdzorg moet worden hervormd voor de houdbaarheid van de gemeentefinanciën. Sinds 2015 is het stelsel voor de jeugdzorg flink gewijzigd. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor goede zorg voor de jeugd. Deze transformatie van de jeugdzorg is nog onvoldoende gerealiseerd en het huidige stelsel is door sterk stijgende uitgaven en oplopende wachtlijsten onhoudbaar. Alle kinderen, jongeren en gezinnen verdienen het om op tijd passende hulp te krijgen wanneer zij die nodig hebben. Het kabinet stelt naar aanleiding van de uitspraak van de Commissie van Wijzen voor de jeugdzorg in 2022 1,3 miljard euro extra beschikbaar aan gemeenten. De oplossing voor de lange

termijn is echter niet alleen een kwestie van geld, er zijn ook maatregelen nodig. Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdstelsel, zoals een betere afbakening van de jeugdhulpplicht en doelmatigere inkoop en organisatie van de zorg. Hiertoe bereiden het Rijk en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) samen met zorgorganisaties, cliëntenorganisaties en professionals een Hervormingsagenda voor.

Het kabinet investeert met het **Nationaal Groeifonds** in het Nederland van morgen. Het Nationaal Groeifonds (NGF) is opgericht om bij te dragen aan de welvaart van toekomstige generaties. Dat gebeurt door te investeren in kennisontwikkeling, R&D en innovatie en infrastructuur. Het kabinet heeft in april bekendgemaakt welke eerste projecten geld ontvangen uit het NGF. In totaal gaat het om 646 miljoen euro aan toekenningen en voorwaardelijke toekenningen. Zo wordt er bijvoorbeeld geld geïnvesteerd in de toepassing van kunstmatige intelligentie om maatschappelijke problemen op te lossen. Verder wordt onder andere geld gestoken in de ontwikkeling van Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 35 925, nr. 1 38 regeneratieve geneeskunde en in onderzoek naar kwantumtechnologie. Ook is 3,5 miljard euro gereserveerd voor kansrijke projecten die verdere uitwerking behoeven, waaronder 2,5 miljard voor de gedeeltelijke financiering (50 procent) van twee infrastructuurprojecten. In het najaar gaat de beoordeling van start van voorstellen die worden ingediend voor de tweede investeringsronde. Voor de gehele looptijd van het fonds (tot en met 2025) stelt het kabinet in totaal 20 miljard beschikbaar om te investeren in onze structurele economische groei. Verplichtingenruimte die in 2021 niet is benut, schuift door naar 2022. Daarom is er 7,3 miljard euro aan verplichtingenbudget opgenomen in de begroting voor 2022. De hoogte van de daadwerkelijke toekenning hangt af van het advies van de onafhankelijke adviescommissie

Pag. 40

Informatie dient duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist en volledig bewaard te worden. Het kabinet wil een overheid waar de basis van de informatiehuishouding op orde is. Daarnaast wordt meer informatie actief openbaar gemaakt richting het parlement. **In de dienstverlening van de overheid aan de burger zijn ook verbeteringen nodig. De burger dient makkelijk (laagdrempelig) contact te kunnen zoeken met de overheid, zowel fysiek als digitaal.** De rapporten van de POK, de Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties en Werk aan Uitvoering wijzen in dezelfde richting: structurele verbeteringen binnen de overheid zijn noodzakelijk om passende dienstverlening aan burgers en bedrijven te bieden. Daarvoor is een meerjarige Werkagenda voor de publieke dienstverlening geformuleerd door het demissionaire kabinet, uitvoeringsorganisaties, gemeenten en provincies. Deze partijen richten zich de komende jaren gezamenlijk op het oplossen van grote vraagstukken als **overheidsbrede dienstverlening, maatwerk en digitalisering, doelmotie en uitvoerbare wet- en regelgeving en het samenspel tussen politiek, beleid en uitvoering.** De ambities zijn niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Er wordt ingezet op duurzame verbetering van het overheidshandelen in de volle breedte, met een horizon van tien jaar. Daarvoor zijn investeringen nodig. Met de structurele middelen vanuit POK is deels invulling gegeven aan de handelingsperspectieven die voortkwamen uit Werk aan Uitvoering. Het is aan het volgende kabinet om aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen voor de overige handelingsperspectieven van Werk aan Uitvoering.

Met name de snelle groei en structurele stijging van de zorguitgaven vormen een grote uitdaging. Zorguitgaven zijn de meest vergrijzingsgevoelige overheidsuitgaven. Veel zorgkosten worden gemaakt in de laatste levensfase. Gezien de huidige demografische ontwikkelingen is het niet verwonderlijk dat de zorguitgaven toenemen. Dat zorgt voor een maatschappelijk dilemma. De vraag is hoe veel we met elkaar bereid zijn te betalen voor de zorg en ten koste van wat.

Pag 49.

5.3 De stijgende zorguitgaven vragen om keuzes

De toegankelijkheid en kwaliteit van Nederlandse zorg is van hoog niveau, maar de houdbaarheid staat op de lange termijn onder toenemende druk.

Pag. 58, 59

Het huidige kabinet en de vorige kabinetten hebben de afgelopen jaren geprobeerd om de zorg doelmatiger te maken. Ondanks deze inspanningen nemen de uitgaven aan de Zorgverzekeringswet (Zvw) voor de komende jaren nog steeds jaarlijks met 2 procent toe. Tegelijkertijd heeft het kabinet fors geïnvesteerd in de kwaliteit van de verpleeghuiszorg, waardoor de uitgaven aan de ouderenzorg sterk zijn toegenomen. De komende jaren stijgen de uitgaven aan de Wet langdurige zorg (Wlz) jaarlijks met 3 procent.

Bij ongewijzigd beleid zou in 2040 een op vier mensen in de zorg moeten werken om in de toenemende zorgvraag te voorzien, terwijl dit in 2017 nog een op zeven was. Tegelijkertijd daalt het aantal mantelzorgers. De zorguitgaven verdubbelen naar verwachting en zetten daarmee als percentage van het bbp door van 12,7 procent in 2015 naar 16,4 procent in 2040 (zie figuur 2.5.2). De houdbaarheid van de zorg staat daarmee onder toenemende druk. Dit heeft tenminste twee gevolgen.

Pag. 51 – 53

Een volgend kabinet kan de discussie over automatische uitgavengroei (en de redenen daarachter) inzichtelijk maken in de communicatie en de besluitvorming. Een andere mogelijkheid is om de zorguitgaven vast te stellen op een door de politiek te bepalen aanvaardbaar en budgettair houdbaar niveau. Dat zou vragen om een wijziging van het zorgstelsel, omdat in de huidige wet de mogelijkheden voor de zorgsector zelf om de kwaliteit vast te stellen dan ingeperkt zou moeten worden. Ook kan ervoor worden gekozen om de uitgavengroei te compenseren met maatregelen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het verder verhogen van de doelmatigheid gecombineerd met hoofdlijnakkoorden of een doelmatigheidskorting. Ook kunnen de zorguitgaven verlaagd worden door het pakket te verkleinen, de systematiek van het pakketbeheer aan te passen of te koppelen aan de ontwikkeling van de zorguitgaven of de eigen betalingen te verhogen.

2.5.4 Andere opties voor het betaalbaar houden van goede, toegankelijke zorg Verbeter de doelmatigheid van het bestaande zorgstelsel. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) stelt dat het voor de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg eigenlijk niet zoveel uitmaakt wat voor soort stelsel men heeft, **maar dat het veel belangrijker is hoe dat wordt ingericht.** Daarbij komt dat het CPB heeft berekend Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 35 925, nr. 1 51 dat de overstap naar een publiek stelsel in Nederland op de korte termijn vele miljarden zou kosten. Het is daarom niet de vraag of de overheid en private partijen een rol spelen in het zorgstelsel, maar hoe de overheid en private partijen ervoor kunnen zorgen dat de toenemende vraag naar zorg betaalbaar blijft en er voldoende personeel voorhanden is. **Door betere organisatie van de zorg, kan de zorg doelmatiger worden geleverd. Zorg wordt niet altijd geleverd op de juiste plek of door de juiste behandelaar. Door de Juiste Zorg op de Juiste Plek te leveren,** kan duurdere zorg worden voorkomen, kan zorg dichterbij mensen thuis geleverd worden, en kan bestaande zorg vervangen worden door minder dure zorg van een gelijkwaardige of betere kwaliteit. Het rapport BMH-Zorg geeft aan dat dit een serieuze besparing kan opleveren.⁶¹ Evaluaties van succesvolle voorbeelden vergroten het inzicht in mogelijke besparingen van de beoogde veranderingen en kunnen als referentiekader dienen voor andere zorgaanbieders. Dit komt echter niet vanzelf tot

stand, omdat het voor sommige aanbieders betekent dat zij minder behandelingen doen en dus ook minder inkomen generen. Door met zorginkopers afspraken te maken over betere samenwerking bij de opschaling van goede voorbeelden, kan de implementatie van de Juiste Zorg op de Juiste Plek versneld worden.

Het programma Zorgevaluatie en Gepast Gebruik is gestart om meer zicht te krijgen op gepast gebruik van zorg in het basispakket. **Door de positie van het Zorginstituut te versterken kunnen de inzichten van het programma zorgevaluaties en Gepast gebruik versneld in de praktijk gebracht worden.** Zorginkopers kunnen passend gebruik van zorg een grotere rol te geven bij de inkoop en het afsluiten van contracten met zorgverleners.

Uitkomstafspraken en gedeelde besparingen gaan perverse productieprikkel in de curatieve zorg tegen. In Nederland is zorg grotendeels collectief gefinancierd, waarbij in de curatieve zorg (zorg die zich richt op genezing van patiënten) sprake is van gereguleerde marktwerking. Dit betekent dat de zakelijke relatie tussen zorginkopers en zorgaanbieders 61 Rijksoverheid (2020). Naar een toekomstbestendig zorgstelsel. 62 SIRM (2021). Geschat potentieel effectieve zorg, sirm.nl. Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 35 925, nr. 1 52 ervoor moet zorgen dat de zorg goed, toegankelijk en betaalbaar is. Hiervoor is het van belang dat zorgpartijen, maar ook cliënten kunnen beschikken over betrouwbare informatie over de kwaliteit en uitkomsten van de zorg. Ook is het van belang dat zorgaanbieders de juiste prikkels hebben om doelmatige en passende zorg te leveren.

Om zorginkopers beter in staat te stellen via innovatieve contracten te sturen op doelmatige zorg is het van belang dat ongecontracteerde zorg zoveel mogelijk wordt terugdrongen. Een verdergaande mogelijke oplossingsrichting is om zorgaanbieders te vergoeden op basis van de kenmerken van de populatie waar zij zorg aan leveren. Zorgaanbieders worden dan geprikkeld om de zorg doelmatig te organiseren en te voorkomen dat mensen zwaardere zorg nodig hebben of afhankelijk worden van zorg. Dit naast het inzicht in kwaliteit om onderhandeling en risicoselectie te voorkomen. Dit vergt nader onderzoek naar hoe deze vorm van bekostiging ingepast kan worden in het Nederlandse stelsel en hoe kwaliteit kan worden geborgd en hoe onderhandeling door risicoselectie kan worden voorkomen.

Verbetering van de prikkels in de langdurige zorg draagt bij aan het toekomstbestendig te maken van die sector. De hoogste uitgavengroei wordt verwacht in de langdurige zorg en ondersteuning, terwijl Nederland hier wat uitgaven betreft internationaal al koploper is. Het ontbreekt hier nu nog vaak aan voldoende doelmatigheidsprikkels bij zorgkantoren en zorgaanbieders. **Er kan meer worden gestuurd op doelmatige zorginkoop met prestatieafspraken en een taakstellend budget. Daarnaast kent Nederland ruime aanspraken voor ondersteuning en langdurige zorg.**

Pag. 60

Ondanks de hoge arbeidsdeelname zijn er structureel zo'n 3,8 miljoen mensen die niet deelnemen aan de arbeidsmarkt. Dit gaat vooral om scholieren en studenten, mensen die zorgen voor een gezin of huishouden, arbeidsongeschikten en gepensioneerden. Maar er zijn ook bijna 600 duizend Nederlanders die wel willen werken, maar om uiteenlopende redenen niet gezocht hebben naar werk of niet beschikbaar zijn

Pag. 61/62

3.2.1 Flexibilisering van de arbeidsmarkt en gebrekkige aansluiting van vaardigheden bij baanwisselingen zorgen voor ongelijkheid in baan- en inkomenszekerheid **Er bestaan grote verschillen op de arbeidsmarkt tussen werkenden met en zonder een vast contract. Tussen 2003 en**

2019 groeide het aantal werknemers met een flexibel contract met bijna een miljoen, haast een verdubbeling.⁷⁵ De werkenden in deze groep hebben te maken met onzekerheid over hun baan, werk en inkomen. Dit geldt des te meer als zij al een zwakkere positie op de arbeidsmarkt hebben, zoals mensen met een laag opleidingsniveau, een migratieachtergrond of weinig werkervaring. In dezelfde periode groeide het aantal zelfstandigen met bijna 500 duizend. Zelfstandigen vallen in het algemeen niet onder de collectieve regelingen voor werkloosheid, ziekte en arbeidsongeschiktheid en zijn vaak niet of beperkt privaat verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Figuur 3.2.1 Type arbeidsrelatie werkenden in Nederland 2003-2020 (aantallen x 1.000) Bron: CBS De economie kan gevoeliger worden voor schokken doordat de risicoverdeling verandert. **Het kabinet heeft de verschillen tussen werknemers met een vast en flexibel contract verkleind en heeft maatregelen genomen om de verschillen tussen werknemers en zelfstandigen te verkleinen.** Dat neemt niet weg dat de sociale zekerheid ook op dit moment aan minder werkenden dekking biedt dan in het verleden. Ook worden economische risico's vaker gedragen door individuen dan door bedrijven of het collectief. Daardoor is er minder sprake van automatische vraagstabilisatie.⁷⁶ Een flexibele schil helpt bedrijven zich aan te passen aan economische schokken. Tegelijkertijd maken flexibele werknemers in vergelijking met vaste werknemers relatief veel gebruik van regelingen zoals de WW en de WIA. Ook kunnen werkenden met een sterkere positie zich via het zzp-schap onttrekken aan de solidariteit in het stelsel. Deze tendensen samen verzwakken het draagvlak van het stelsel van de sociale zekerheid.

Pag. 64

Er zijn meer aanpassingen aan het stelsel nodig om verder te werken aan een gelijk spelveld. Naast verschillen tussen werkenden in de fiscale behandeling, zorgen ook andere verschillen in de instituties rondom werk voor een ongelijk spelveld tussen zelfstandigen en werknemers.

Zelfstandigen zijn bijvoorbeeld niet automatisch verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid en dragen dit risico veelal zelf. De commissie-Borstlap geeft aan dat alle werkenden verzekerd zouden moeten zijn tegen arbeidsongeschiktheid. Het kabinet en de sociale partners hebben in het kader van het Pensioenakkoord afspraken gemaakt over de invoering van een verplichte publieke verzekering voor arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen. Het kabinet onderzoekt hoe deze publieke verzekering op een uitvoerbare, betaalbare en uitlegbare wijze kan worden ingericht.

Pag. 71

In Nederland worden we gelukkig steeds ouder, maar ouderdom gaat gepaard met een toenemende en complexere zorgvraag. Ook de toename van medische mogelijkheden vergroot de vraag naar zorg. Dit leidt tot een verwachte stijging van het beroep op zorgprofessionals (zie figuur 3.5.1), terwijl de beroepsbevolking de komende twintig jaar naar verwachting nauwelijks groeit en het aantal beschikbare mantelzorgers bovendien daalt (figuur 3.5.2). Ook is de werkdruk voor professionals hoog en de instroom van nieuw zorgpersoneel onvoldoende. Als we niets doen, kunnen we onze gezondheidszorg niet op het huidige niveau houden. **Zonder maatregelen moeten we inleveren op de drie publieke doelen in onze zorg – kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid – en zijn aanpassingen in de aanspraken en verhogingen van verplichte eigen bijdragen van mensen onvermijdelijk.**

Pag. 72 - 74

Een eerste les voor de toekomst is dat we te allen tijde een robuust en flexibel zorglandschap nodig hebben. Een goede organisatie van de publieke gezondheid is nodig om voorbereid te zijn op

dreigingen van (nog onbekende) ziekteverwekkers. Bij deze goede organisatie hoort samenwerken binnen het zorgstelsel en sturing waar nodig vanuit de overheid.

We hebben ook lessen geleerd over het functioneren van ons zorgstelsel, waarmee we de zorg toekomstbestendig kunnen maken. Hierbij spelen drie aandachtspunten een centrale rol:

- 1) preventie en gezondheid,**
- 2) samenwerking, coördinatie en regie, en**
- 3) zorgvernieuwing en werkplezier voor de zorgprofessionals.**

3.5.1 Preventie en gezondheid De houdbaarheid van de zorg is gebaat bij het vooropzetten van gezondheid en het voorkomen van zorg. Dit vraagt om een verschuiving van de aandacht die nu vooral uitgaat naar ziekte en het verlenen van zorg. Meer inzet op het voorkomen van zorg verlicht de druk op de zorg, maakt ons weerbaarder tegen mogelijke nieuwe infectieziekten, helpt het arbeidspotentieel te vergroten, geeft kinderen een betere en meer gelijkwaardige start en maakt het mogelijk dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven. We kunnen mensen stimuleren om hun leefstijl te verbeteren door dit makkelijker en aantrekkelijker te maken. Te denken valt aan regulering (bijvoorbeeld van het aanbod van ongezonde producten), prijsmaatregelen en campagnes.

De bekostiging van de zorg moet hierop aansluiten. Ook kunnen de zorgverzekeraars bij het inkopen van zorg afspraken maken om de beweging van zorg naar gezondheid te stimuleren. **Verschillende kostenbesparende interventies bieden concrete aanknopingspunten om de inzet op preventie op te schalen. Het is hierbij van belang dat er beter samengewerkt wordt tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren. De overheid kan de totstandkoming van de benodigde afspraken versnellen door de taken en verantwoordelijkheden voor het organiseren van preventie duidelijker te beleggen, bijvoorbeeld door deze wettelijk te verankeren.**

3.5.2 Samenwerking, coördinatie en regie

Een betere coördinatie van de zorg is niet alleen in crisistijd van belang. Goede coördinatie is ook nodig om zorgaanbieders beter in staat te stellen de toenemende en veranderende zorgvraag op te vangen. Zorg wordt beter en doelmatiger naarmate deze beter aansluit bij de daadwerkelijke behoefte van de cliënt en de verantwoordelijkheid die hij zelf kan dragen voor zijn gezondheid. Het aanbod is nu soms niet effectief. Dit geldt vooral voor mensen met meerdere chronische aandoeningen, voor mensen die sociaal en lichamelijk kwetsbaar zijn en voor mensen die aan de grenzen van hun zelfredzaamheid zitten. Dit heeft als risico dat hun situatie verergert en deze groepen afhankelijk worden van zwaardere en daarmee duurdere zorg. **Als onderdeel van de beweging naar de Juiste Zorg op de Juiste Plek hebben zorgprofessionals de afgelopen jaren oplossingsrichtingen uitgewerkt om via samenwerking de zorg beter en doelmatiger aan te bieden.** De benodigde samenwerking tussen zorgorganisaties komt nu soms moeizaam of helemaal niet tot stand. Er mag verwacht worden dat zorgverzekeraars hier meer regie pakken om effectieve oplossingsrichtingen verder op te schalen.

3.5.3 Zorgvernieuwing en werkplezier voor zorgprofessionals

Vernieuwing in de manier van werken kan zorgprofessionals meer zeggenschap geven en hun werkplezier bevorderen. Op deze manier blijft werken in de zorg aantrekkelijk. Vernieuwing kan ook sterk bijdragen aan de houdbaarheid van de zorg. **Innovatie via e-health kan helpen om zorg meer persoonlijk en dichter bij huis (of thuis) te kunnen blijven verlenen.** Van de coronacrisis hebben we

geleerd dat digitaal ondersteunde zorg en e-health-toepassingen in de praktijk de druk op de zorg kunnen verkleinen. Ook is het delen van gegevens tussen zorgaanbieders in de regio en met de GGD'en en het RIVM, bijvoorbeeld over de beschikbaarheid van ziekenhuisbedden, essentieel gebleken om de gevolgen van een pandemie op te vangen. De vooruitgang op het gebied van digitale zorg en gegevensuitwisseling is essentieel voor de toekomstbestendigheid van de zorg. **In de zorg wordt een hoge regeldruk beleefd, omdat er veel verantwoording wordt gevraagd over bijvoorbeeld vergoeding en kwaliteit van zorg. Dit vraagt om een voortzetting van alle initiatieven om de administratieve lastendruk terug te dringen en de gegevensuitwisseling te verbeteren, samen met het zorgveld.**

Blz 58: VIPP regeling farmacie: versterken positie patiënt staat genoemd. En stukje over informatievoorziening, maar dan wel naar zorgverleners. Goede informatievoorziening richting cliënten en naasten is van evenzo groot belang en ook een taak die de overheid op zich dient te nemen in geldelijke zin.

Begroting VWS

Blz 47 en 48 beleidswijzigingen

Wetsvoorstel Domein-overstijgende samenwerking

Begin 2021 is het wetsvoorstel Domein-overstijgende samenwerking bij externe partijen geconsulteerd. Vanwege de demissionaire status van het kabinet is dit wetsvoorstel niet aangeboden aan de Tweede Kamer. Gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren zoeken steeds vaker de samenwerking op om de zorg rondom de burgers die zorg nodig hebben zo goed mogelijk te regelen. Deze domein-overstijgende samenwerking kan leiden tot betere zorg in de thuisomgeving, waardoor in potentie een intramurale opname in de Wlz is te voorkomen of in ieder geval is uit te stellen. Door deze samenwerking kunnen ook crisissituaties voorkomen worden, doordat zorg eerder opgeschaald kan worden. Voor zorgkantoren is investeren in een ander domein op basis van de huidige Wlz en in combinatie met de in de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv)

geregelde bestedingsmogelijkheden van de middelen vanuit het Fonds langdurige zorg (Flz), niet mogelijk. Met dit wetsvoorstel wordt middels een aanpassing van de Wlz geregeld dat de uitvoeringstaken van de zorgkantoren verbreed worden, zodat zij de mogelijkheid krijgen te investeren in preventieve maatregelen. Het doel van het wetsvoorstel is om domein-overstijgende samenwerking tussen een aantal 'zorgdomeinen' te vergemakkelijken om zo duurdere en zwaardere zorg te voorkomen of tenminste uit te stellen. Naast de aanpassingen in de Wlz wordt ook een aanvulling van de Wmg voorgesteld. Hierdoor komt er een wettelijke grondslag voor aanvullende bekostiging van de geleverde zorg, naast de persoonsvolgende bekostiging per cliënt. Zorgkantoren hebben op basis van de cliëntvolgende bekostiging te beperkte mogelijkheden om bijzondere maatregelen via de bekostiging per cliënt in te kopen. De bijzondere maatregelen zijn bij specifieke cliëntgroepen of in bijzondere omstandigheden wel nodig om zorg te leveren, maar zijn afzonderlijk niet als zorg aan te merken en bovendien niet toe te rekenen aan individuele cliënten.

VWS stelt in 2022 € 34,9 miljoen beschikbaar voor het verstrekken van subsidies ter bevordering van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de curatieve geestelijke gezondheidszorg.

Voor de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag wordt een samenhangend pakket aan maatregelen genomen waarvoor in 2022 € 33,1 miljoen en structureel € 32,8 miljoen beschikbaar is.

Uit de € 33,1 miljoen voor 2022 wordt een bijdrage geleverd van € 14,8 miljoen aan de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg onverzekerden. Het doel van deze subsidieregeling is het wegnemen van belemmeringen voor het verstrekken van medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerde personen, waaronder ook personen met verward gedrag. Een bedrag van € 12 miljoen is beschikbaar op artikel 1 Volksgezondheid voor de uitvoering van het actieprogramma personen met verward gedrag door ZonMW, om gemeentelijke projecten en initiatieven te faciliteren die bijdragen aan het realiseren van een regionale sluitende aanpak voor personen met verward gedrag, de inzet van ggz-expertise in de wijk en flexibele inzet van zorg en begeleiding en pilots met vervoer van personen met verward gedrag door regionale ambulancevoorzieningen.

Voor suïcidepreventie is in 2022 in € 10,8 miljoen beschikbaar. Hiervan is € 4,8 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van de doelstellingen en activiteiten van de derde landelijke agenda suïcidepreventie (2021-2025). Deze agenda baseert zich op de eerdere agenda's, maar vooral op recente kennis en voorbeelden van effectieve suïcidepreventie. In totaal is hiervoor in de jaren 2021-2025 jaarlijks € 4,8 miljoen beschikbaar gesteld. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de motie Voordewind c.s. (TK 32 793, nr. 466).

De overige middelen zijn bedoeld voor: – Het verlenen van concrete hulp en interventies alsook voor de verspreiding van kennis via voorlichting, bewustwording en advisering over het terugdringen van suïcide. Voor de uitvoering van deze activiteiten ontvangt Stichting 113 Zelfmoordpreventie een instellingssubsidie.

– Een uitbreiding van het huidige ZonMw onderzoeksprogramma dat zich richt op het leveren van nieuwe kennis om het aantal suïcides in Nederland te verminderen. Het onderzoeksprogramma wordt opgesteld door ZonMw. In 2021 heeft ZonMw een tussenevaluatie uitgevoerd van het huidige programma, waarbij ook wordt verkend welke nieuwe kennisvragen er zijn op het gebied van suïcidepreventie en hoe deze kunnen worden belegd. Om de extra middelen die met het amendement Van der Staaij/Dik-Faber (TK 35 570 XVI, nr. 68) beschikbaar kwamen op de begroting 2021 effectief in te zetten, is daarom na afstemming met ZonMw besloten deze middelen in 2022 in te zetten. Zo volgt de uitbreiding van het onderzoeksprogramma op de tussenevaluatie.

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is op 1 januari 2020 in werking getreden. Voor het ondersteunen van de afronding van de implementatie en de uitvoering van de wet is structureel € 11 miljoen beschikbaar. De middelen zijn onder andere beschikbaar voor ondersteuning van de ketensamenwerking en vertrouwenswerk in de ggz.

Het grootste deel van dit budget gaat naar de instellingssubsidies voor vertrouwenspersonen. Dat maakt het mogelijk dat er bij verplichte zorg een beroep kan worden gedaan op de patiëntvertrouwenspersoon (pvp) en de familievertrouwenspersoon (fvp). De werkzaamheden van de pvp en fvp hebben hun wettelijke basis in de Wvggz.

Blz 55: Opdrachten

Curatieve geestelijke gezondheidszorg In 2022 is € 3,9 miljoen beschikbaar voor het uitvoeren van opdrachten ter bevordering van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid in de geestelijke curatieve gezondheidszorg.

Blz 57 . Ondersteuning van het zorgstelsel

Subsidies

Stichting klachten en geschillen zorgverzekeringen

De Stichting klachten en geschillen zorgverzekeringen (SKGZ) ontvangt voor het project Zorgverzekeringslijn een instellingssubsidie. De activiteiten van de Zorgverzekeringslijn voorzien in informatie en advies over de zorgverzekering, de verzekeringsplicht, wat te doen bij betalingsproblemen of onverzekerde en biedt zo nodig en gewenst een doorverwijzing naar lokaal welzijnswerk of schuldbemiddeling. Ook in 2022 zal de Zorgverzekeringslijn gemeenten actief informeren over de geleerde lessen van gemeenten die actief aan de slag zijn gegaan met de lijst wanbetalers zorgpremie van het CAK. In 2022 is € 1,4 miljoen beschikbaar voor de SKGZ.

Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden

Het doel van deze subsidie is het wegnemen van financiële belemmeringen voor het verstrekken van medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerde personen. De kosten worden met name gemaakt bij de ggz en in ziekenhuizen. De uitgavenposten worden door de uitvoerder van de regeling (CAK) gemonitord. In 2022 is een bedrag van € 41,9 miljoen begroot.

Subsidieregeling Veelbelovende Zorg Sneller bij de Patiënt

De uitvoering van de subsidieregeling Veelbelovende Zorg Sneller bij de Patiënt ligt bij het Zorginstituut in samenwerking met ZonMw. *De nieuwe regeling is ter vervanging van de regeling voor de voorwaardelijke pakkettoelating. Het doel van de subsidieregeling is dat innovaties voor de patiënt op een veilige wijze én sneller dan voorheen in het basispakket kunnen stromen, en dat we beter inzicht krijgen in de (kosten) effectiviteit van deze veelbelovende, innovatieve interventies.* Tevens is de regeling bedoeld om kleinere partijen beter te ondersteunen met het doen van onderzoek. In 2022 is een bedrag van € 23,2 miljoen beschikbaar.

Blz 60

Overige VWS stelt in 2022 € 5,2 miljoen beschikbaar voor het verstrekken van opdrachten ter ondersteuning van het zorgstelsel waaronder een bedrag van € 1,206 voor verschillende kleine opdrachten voor Juiste Zorg op de Juiste Plek (JZOJP). In het kader van JZOJP worden diverse activiteiten ontwikkeld waaronder onderzoek, communicatie en subsidies. Hierbij ligt de focus op de punten innovatie, preventie, domeinoverstijgende samenwerking en burgerperspectief. Daarnaast is in 2022 € 3,0 miljoen beschikbaar voor Covid-gerelateerde opdrachten, voornamelijk voor de kosten ZVW-PGB.

Beleidswijzigingen blz 63

Programma Onbeperkt Meedoen/coördinatie implementatie VN-verdrag handicap

Het programma Onbeperkt Meedoen! heeft vanaf 2018 een gerichte impuls gegeven aan de uitvoering van het VN-verdrag voor mensen met een handicap (hierna: VN-verdrag handicap) en loopt door tot eind 2021. De verantwoordelijkheid voor de verdere implementatie van het VN-verdrag handicap is structureel; diverse inspanningen vanuit het programma Onbeperkt Meedoen! zullen in 2022 doorlopen. Hierbij zal onder meer de evaluatie van het programma Onbeperkt Meedoen! worden betrokken.

Pag 68

Toelichting subsidie van tabel op pag 65.

Passende zorg en levensbrede ondersteuning

Deze post van € 17,2 miljoen bestaat uit subsidie voor MantelzorgNL, brede aanpak LVB, daklozen en zwerfjongeren, Stimulering e-health thuis, actieprogramma Schadelijke praktijken en opvang mensenhandel. Voor MantelzorgNL is in 2022 een budget voor instellingssubsidie beschikbaar van € 2,7 miljoen vanwege hun kennis en activiteiten gericht op het versterken en verlichten van mantelzorgers en vrijwilligers.

Pag 75 (Ont)Regel de Zorg

Het doel van het programma (Ont)Regel de Zorg is het zorgbreed merkbaar verminderen van de ervaren regeldruk voor professional én patiënt/cliënt. Eind 2020 is uw Kamer voor het laatst geïnformeerd over de voortgang op dat gebied (Kamerstukken 29 515, nr, 452). In het jaar 2022 vervolgen we de aanpak van regeldruk, samen met alle daarbij betrokken organisaties. Daarbij bouwen we voort op de geleerde lessen en de behaalde resultaten over de afgelopen periode.

Opmerking; wordt nieuw programma gestart samen met professionals/brancheverenigingen en namens cliënten en naasten MIND in ggz.

Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg

De Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) heeft een tweeledig doel: het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de beroepsuitoefening en het beschermen van de patiënt tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen door beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg.

Onderzocht wordt op welke manier de Wet BIG meer toekomstbestendig kan worden met het oog op verschillende maatschappelijke ontwikkelingen, zoals opkomende technologie, werken over domeinen heen, het steeds meer werken in team- en netwerkverband, meer inzet op collectieve zorg zoals preventie en de vraag om meer flexibiliteit in het kader van een veranderende zorgvraag. Daarbij zien we krapte op de arbeidsmarkt, wat vraagt om een Wet BIG die de kwaliteitsdoelstellingen in stand houdt en overregulering voorkomt. *Vanuit de beroepsverenigingen van de academische beroepen in de psychologische zorg wordt geadviseerd (zie voor advies bijlage bij Kamerstukken II, 2020/21, 29282 nr. 414) een aantal wijzigingen aan te brengen in de beroepenstructuur zoals deze in de Wet BIG is vastgelegd, omdat dit bij kan dragen aan meer overzicht voor cliënten, naasten en verwijzers. Momenteel wordt gewerkt aan het in kaart brengen van de impact van dit voorstel. Op basis van de resultaten van deze impactanalyse zal bezien worden of en hoe de voorgestelde wijzigingen in de beroepenstructuur in procedure zullen worden gebracht.* Om te bevorderen dat buitenlands gediplomeerde zorgverleners sneller een plek vinden op de arbeidsmarkt worden met stakeholders oplossingsrichtingen uitgewerkt. Er wordt in dat kader gewerkt aan het stroomlijnen en versnellen van de BIG-toelatingsprocedure, verbetering van de informatievoorziening, betere begeleiding van buitenlandse zorgprofessionals bij het doorlopen van de assessmentprocedure en verbetering van de arbeidsmarktpositie van deze doelgroep. Hierbij worden ook de aanbevelingen uit het advies «Van asielzoeker tot zorgverlener» van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) betrokken. De oplossingen worden naar verwachting in 2022 geïmplementeerd.

Nb zie p. 65 van de VWS-begroting voor de exacte budgetten

Client-ondersteuning/PG subsidiekader

Positie cliënt en transparantie van zorg - Subsidies

Patiënten- en gehandicaptenorganisaties (pg-organisaties)

De drie landelijke pg-koepels en circa 200 landelijke pg-organisaties ontvangen een instellingssubsidie voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van informatievoorziening, lotgenotencontact en belangenbehartiging (€ 17 miljoen).

Daarnaast wordt een **samenhangend projectsubsidieprogramma bij ZonMw ingericht (€ 4 miljoen)** met dezelfde duur als het beleidskader, **waarop niet alleen de bestaande pg-organisaties maar ook nieuwe organisaties/netwerken kunnen inschrijven.**

Transparantie van zorg

Voor onderzoek naar de effectiviteit en de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland en (de relatie tussen) de verschillende partijen in de zorg wordt subsidie verleend (€ 6,5 miljoen) aan het Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (Nivel). Het Nivel ontwikkelt en beheert hiertoe databases, panels en monitors. Het Kwaliteitsinstituut, als onderdeel van het Zorginstituut, is gemandateerd (Stcrt. 2016, 27102) voor het verstrekken van subsidies voor de stimulering van transparantie over de kwaliteit van zorg (€ 3,4 miljoen). Voor de in het Regeerakkoord beschikbaar gestelde middelen met betrekking tot uitkomstgerichte zorg wordt zoveel mogelijk aangesloten bij al lopende activiteiten zoals het programma Kwaliteit van zorg bij ZonMw en zijn onder andere **subsidies ter ondersteuning van de koepels en een campagne Samen Beslissen verstrekt (€ 8,2 miljoen).**

Opdrachten - Ondersteuning cliëntenorganisaties

Met PGO-support, een onafhankelijke netwerkorganisatie die versterking en ondersteuning biedt aan patiënten- en gehandicaptenorganisaties, is een overeenkomst gesloten voor de ondersteuning van de cliëntenorganisaties (€ 4 miljoen).

Zie ook tabel 14 op pagina 78, nr. 1, onderdelen subsidies en opdrachten. Hieronder ingekopieerd.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Tabel Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1.000)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verplichtingen	3.299.470	1.919.287	1.138.985	1.340.870	1.173.181	1.187.222	1.189.520
Uitgaven	3.051.899	2.332.740	1.305.729	1.419.742	1.191.994	1.187.222	1.189.520
waarvan juridisch verplicht			98,4%				
1. Positie cliënt en transparantie van zorg	68.055	78.796	52.795	48.339	48.554	48.930	48.811
Subsidies (regelingen)	34.071	36.438	36.457	32.240	32.225	32.183	32.183
Patiënten- en gehandicaptenorganisaties	16.224	16.485	17.000	21.000	21.000	21.000	21.000
Transparantie van zorg	17.847	19.803	19.307	11.240	11.225	11.183	11.183
Overige	0	150	150	0	0	0	0
Oprachten	27.464	35.665	8.689	8.185	8.415	8.833	8.714
Ondersteuning cliëntorganisaties	2.692	4.171	4.033	4.000	4.000	4.000	4.000
Transparantie van zorg	989	2.349	2.545	2.515	2.450	2.450	2.450
Overige	23.783	29.145	2.111	1.670	1.965	2.383	2.264
Bijdrage aan agentschappen	6.520	6.693	7.649	7.914	7.914	7.914	7.914
CIBG	6.520	6.693	7.649	7.914	7.914	7.914	7.914
2. Opleidingen, beroepenstructuur en arbeidsmarkt	2.438.206	1.642.172	665.275	820.739	589.773	587.857	587.368
Subsidies (regelingen)	2.417.168	1.618.513	642.876	800.188	569.221	565.455	564.967
Opleidingen, beroepenstructuur en arbeidsmarkt	2.417.168	1.618.513	642.876	800.188	569.221	565.455	564.967
Overige	0	0	0	0	0	0	0
Oprachten	7.019	8.850	9.494	9.498	9.497	9.590	9.590
Opleidingen, beroepenstructuur en arbeidsmarkt	7.019	8.850	9.494	9.498	9.497	9.590	9.590
Bijdrage aan agentschappen	13.969	14.809	12.905	11.053	11.055	11.052	11.051
CIBG	13.969	14.809	12.905	11.053	11.055	11.052	11.051
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	0	0	0	0	0	1.760	1.760
ZiNL	0	0	0	0	0	1.760	1.760

Dakloosheid

P. 68 begroting VWS:

Passende zorg en levensbrede ondersteuning

Deze post van € 17,2 miljoen bestaat uit subsidie voor MantelzorgNL, brede aanpak LVB, **daklozen** en zwerfjongeren, Stimulering e-health thuis, actieprogramma Schadelijke praktijken en opvang mensenhandel. Voor MantelzorgNL is in 2022 een budget voor instellingssubsidie beschikbaar van € 2,7 miljoen vanwege hun kennis en activiteiten gericht op het versterken en verlichten van mantelzorgers en vrijwilligers. In het Regeerakkoord zijn middelen beschikbaar gesteld voor mensen met een lichtverstandelijke beperking (LVB) die steeds moeilijker aansluiting vinden in onze samenleving. In 2022 is hiervoor nog € 0,6 miljoen beschikbaar.

Onafhankelijke client ondersteuning (OCO)

P. 68 begroting VWS:

Toegang tot zorg en ondersteuning

Deze post van € 9,8 miljoen bestaat uit **subsidies voor onafhankelijke cliëntondersteuning**, gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en de Landelijke Luisterlijn (voorheen: dove tolkvoorziening en luisterend oor). **De aanpak van cliëntondersteuning richt zich via verschillende activiteiten op de volgende opgaven (a) meer inzicht krijgen in de behoefte naar cliëntondersteuning, (b) het dichtbij organiseren van cliëntondersteuning, (c) het beter bekend maken onder cliënten en professionals van dit gratis recht, (d) het bevorderen van kwaliteit en deskundigheid van de ondersteuning, in bijzonder waar het gaat om specifieke groepen om deze beter te bedienen. Hiervoor is in 2022 € 5 miljoen beschikbaar.**

Verzekerde pakket

P. 164 begroting VWS:

Ontwikkelingen in de ZVW. Overheveling ggz naar Wlz. Nacalculatie Zvw-deel

Uit de CBS-monitor van de instroom van **cliënten met een psychische stoornis in de Wlz** blijkt dat er minder cliënten dan ex ante geraamd overgaan van de Zvw naar de Wlz (ruim 300 in plaats van 750). Op grond van de oorspronkelijke raming was een bedrag overgeheveld van € 78 miljoen structureel vanuit de Zvw naar de Wlz. Op basis van het principe geld-volgt-cliënt wordt hiervan vanaf 2022 structureel € 45 miljoen teruggeboekt naar de Zvw (ggz). In 2021 gaat het om een bedrag van € 48 miljoen. Hierbij is er rekening mee gehouden dat een deel van de Zvw-cliënten pas na 1 januari 2021 is overgegaan naar de Wlz (en dus in 2021 nog enige tijd een beroep heeft gedaan op de Zvw).

Wachlijsten (heeft ook een link met de onderwerpen: zorgprestatie model, preventie, toegang en uitstroom en e-health)

P. 10 begroting VWS:

Beleidsprioriteiten. Zorg vanuit regie en samenwerking

Ook bij GGZ voor volwassenen is afgesproken de **wachttijden** terug te dingen. Bij een hulpvraag voor een psychisch probleem is het belangrijk dat mensen niet te lang hoeven wachten op de juiste zorg. Helaas is dit in een aantal regio's en bij sommige aandoeningen wel het geval. In 2022 blijven we daarom inzetten op de transfermechanismen, waarbij verwijzers, aanbieders en financiers zich gezamenlijk inspannen om cliënten **tijdig passende zorg** te bieden. Verder werken we het concept **regionale doorzettingsmacht** verder uit, met als doel te voorkomen dat mensen tussen wal en schip terechtkomen. Ook wordt per 2022 een **nieuw zorgprestatie model** geïntroduceerd voor de bekostiging van de geneeskundige geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg (Kamerstukken II, 2020/2021, 25424, nr. 554). Dit model draagt bij aan een passende vergoeding voor geleverde zorg, ook als het gaat om zorg voor cliënten met een complexe zorgvraag en/of een ernstige psychiatrische aandoening. Dit levert naar verwachting een positieve bijdrage aan het terugdringen van de **wachttijden** voor deze groepen. Met het oog op een toekomstbestendig ggz zorglandschap zijn **preventie, verbetering van de toegang tot de ggz (waardoor mensen sneller op de juiste plaats terechtkomen) en verbetering van de uitstroom uit de ggz** (met aandacht voor vervolgaanbod) van belang. Over deze onderdelen zijn in de ambtelijke discussienota *zorglandschap ggz* ideeën opgenomen. Het is aan het volgende kabinet om dit verder uit te werken en hier besluiten over te nemen.

P. 58 begroting VWS:

Curatieve Ggz

In de nieuwe afspraken aanpak **wachttijden** ggz (Kamerstukken II 2016/17, 25424, nr. 369) is afgesproken om de inzet van **e-health** in de ggz te stimuleren en te investeren in de informatievoorziening, waaronder een verbeterde uitwisseling tussen zorgverleners en hun patiënten. Dit draagt eraan bij dat de patiënt veilig en gestandaardiseerd over zijn medische gegevens kan beschikken in een persoonlijke gezondheidsomgeving en kan kiezen met welke zorgverleners hij deze wil delen. De inzet van e-health is belangrijk om patiënten meer steun te kunnen bieden als zij op de **wachtnlijst** staan, en ervoor te zorgen dat de patiënt eerder bij de juiste zorgverlener terecht kan. Hierdoor kan er doelmatiger worden behandeld, wat op termijn bijdraagt aan **kortere wachttijden**. Hiervoor is in de periode 2018–2021 in totaal € 50 miljoen beschikbaar.

Preventie/mentale gezondheid

P. 58 begroting VWS:

Curatieve Ggz

In het kader van de uitvoering van het hoofdlijnenakkoord geestelijke gezondheidszorg is gedurende de looptijd van het akkoord (2019–2022) jaarlijks € 2 miljoen beschikbaar voor projecten gericht op **destigmatisering en zelfmanagement en herstel**.

In het hoofdlijnenakkoord 2019–2022 hebben partijen afgesproken dat het Onderzoeksprogramma ggz bij ZonMw wederom gedurende de looptijd van het akkoord bestendig wordt met jaarlijks € 5 miljoen. Belangrijke thema's binnen het programma zijn **vroege herkenning en behandeling en gepersonaliseerde zorg en het stimuleren van kwaliteit en doelmatigheid**. Gedurende de looptijd worden verdere inhoudelijke prioriteiten gesteld in afstemming met de ggz-partijen van de Agenda voor gepast gebruik en transparantie.

Wvggz

Pagina 54 begroting VWS:

De **Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)** is op 1 januari 2020 in werking getreden. Voor het ondersteunen van de afronding van de implementatie en de uitvoering van de wet is structureel € 11 miljoen beschikbaar. De middelen zijn onder andere beschikbaar voor ondersteuning van de ketensamenwerking en vertrouwenswerk in de ggz. Het grootste deel van dit budget gaat naar de instellingsubsidies voor vertrouwenspersonen. Dat maakt het mogelijk dat er bij verplichte zorg een beroep kan worden gedaan op de patiëntvertrouwenspersoon (pvp) en de familievertrouwenspersoon (fvp). De werkzaamheden van de pvp en fvp hebben hun wettelijke basis in de **Wvggz**.

Algemeen

P. 325 en 326 begroting VWS

Bijlage 7, beleidsindicatoren

Indicator – Psychische kwetsbaarheid

We willen dat zorg en ondersteuning voor personen met psychische problemen tijdig en zoveel mogelijk in de eigen omgeving plaatsvindt. Een steeds groter deel van de ggz-uitgaven betreft daarom zorg zonder verblijf. De gemiddelde **wachttijd in de curatieve ggz** lag eind 2020 in de basis ggz onder en in de gespecialiseerde ggz net boven de Treeknorm van 14 weken. **Het aantal wachtenden op Wlz-zorg in de ggz, langer dan de Treeknorm en zonder overbruggingszorg, is**

gestegen. Er is door het kabinet actie ondernomen om in samenwerking met het veld overschrijdingen van de Treeknorm terug te dringen. Sinds eind 2020 is via de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein meer informatie beschikbaar over **de wachttijden in het Wmo-domein** beschermd wonen. Uiteindelijk willen we dat meer mensen zich gezond voelen. Ruim één op de tien personen van 12 jaar of ouder heeft helaas psychische problemen.

Zie tabel hieronder, p. 326, en ook de links daarbij in de voetnoten bij die tabel. Plak ik hier even in:

<https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/wachttijd-gespecialiseerde-ggz-overschrijding-treeknorm-en-gemiddelde-wachttijd>

<https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/wachttijd-generalistische-basis-ggz-overschrijding-treeknorm-en-wachttijd>

<https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/wachtenden-op-wlz-gefinancierde-zorg>

<https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/psychisch-ongezonde-personen>

Uiteindelijk willen we dat meer mensen zich gezond voelen. Ruim één op de tien personen van 12 jaar of ouder heeft helaas psychische problemen.

	0-meting	Actuele stand
Uitgaven ggz zonder verblijf als percentage van totale ggz-uitgaven ¹	51% (2015-2017)	55% (2020)
Basis ggz: gemiddelde wachttijd in weken ²	9 (nov. 2018)	9,2 (Q4 2020) ³
Gespecialiseerde ggz: gemiddelde wachttijd in weken ²	13 (nov. 2018)	21 % (Q1 2021) ⁴
Aantal wachtenden op Wlz-zorg in de ggz ⁵	2 (oktober 2017)	32 (Q1 2021)
% personen dat zich psychisch ongezond voelt	11,0% (2017)	11,9% (2020) ⁶

1 Betreft de uitgaven binnen de Zvw

2 Het onderscheid tussen instellingen en vrijgevestigden dat in de begroting 2020 was opgenomen wordt in de informatiekaart van de NZa niet langer gemaakt.

3 <https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/wachttijd-generalistische-basis-ggz-overschrijding-treeknorm-en-wachttijd>

4 <https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/wachttijd-gespecialiseerde-ggz-overschrijding-treeknorm-en-gemiddelde-wachttijd>

5 <https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/wachtenden-op-wlz-gefinancierde-zorg>

6 <https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/psychisch-ongezonde-personen>

Ministerie van BZK

Woningbeleid kwetsbare groepen/beschermd wonen voor mensen in de ggz

Ik zie hier niets over terug in de begroting van BZK, dit zit bij het Gemeentefonds. Zie hieronder.

Gemeentefonds

Nb zie p. 8 tabel 2 van de GF-begroting voor de belangrijkste mutaties en tabel 11 op p. 30 voor inkomsten/uitgaven (jeugdzorg en ggz in wlz)

P. 9 begroting GF:

Jeugdzorg

Het kabinet stelt voor 2022 incidenteel € 1,3 mld. extra beschikbaar aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de **jeugdzorg**. Dat komt bovenop de eerder toegezegde € 300 mln. voor dat jaar. Hierin is ook meegenomen dat gemeenten uitvoering geven aan maatregelen die in 2022 een besparing van € 214 mln. op **de jeugdzorguitgaven** opleveren. Het kabinet en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben dat met elkaar afgesproken naar aanleiding van het oordeel van de Commissie van Wijzen. Voor de jaren na 2022 dient het oordeel als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie. Tegelijk committeren de VNG en het Rijk zich, in samenwerking met andere partijen, nu al aan het opstellen van een **hervormingsagenda**, die bestaat uit de combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een **structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd**.

P. 10 begroting GF:

Nacalculatie uitname Wmo beschermd wonen

Dit betreft de **nacalculatie van de overheveling vanuit Wmo beschermd wonen naar de Wlz als gevolg van het openstellen van de Wlz voor mensen met een psychische stoornis per 2021**. Omdat er **meer cliënten dan oorspronkelijk geraamd overgaan van Wmo beschermd wonen naar de Wlz vindt er een aanvullende uitname plaats**.

Incidentele correctie uitname Wmo beschermd wonen

Als gevolg van het hogere aantal cliënten dan oorspronkelijk geraamd dat overgaat van Wmo beschermd wonen naar de Wlz, kent het indicatieproces tijdelijk een langere doorlooptijd. Hierdoor vindt in 2021 de zorg langer plaats onder verantwoordelijkheid van gemeenten. De uitname Wmo beschermd wonen wordt hiervoor in 2021 incidenteel gecorrigeerd.

Ministerie van VWS – Jeugd

Jeugdigen verdienen het om op tijd passende hulp te krijgen wanneer zij die nodig hebben. Tegelijkertijd is het jeugdstelsel onhoudbaar en vraagt het om een betere organisatie, lokaal, regionaal of bovenregionaal.

P8 Een kind dat opgroeit in een gezonde omgeving heeft betere kansen op een goede toekomst omdat het zich fysiek, mentaal en sociaal beter ontwikkelt (Kamerstukken II, 2020/2021, 32793, nr. 551). Dat gunnen we elk kind.

P10 Bij de jeugdzorg is urgente actie nodig: sinds 2015 is het stelsel voor de jeugdzorg flink gewijzigd. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor goede zorg voor de jeugd. De transformatie van de jeugdzorg is echter nog onvoldoende gerealiseerd. Jeugdigen verdienen het om op tijd passende hulp te krijgen wanneer zij die nodig hebben. Tegelijkertijd is het jeugdstelsel onhoudbaar en vraagt het om een betere organisatie, lokaal, regionaal of bovenregionaal. Ook hier geldt dat de schaarste te groot is om de problematiek per gemeente of per zorgorganisatie op te pakken. Het kabinet stelt naar aanleiding van de uitspraak van de Commissie van Wijzen voor de jeugdzorg, in 2022 1,314 miljard euro extra beschikbaar aan gemeenten. Dat komt bovenop de 300 miljoen euro die in 2019 was afgesproken. De oplossing voor de lange termijn is echter niet alleen een kwestie van geld, er zijn juist ook maatregelen en een betere uitvoeringspraktijk nodig. Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over een beter werkend en betaalbaar jeugdstelsel. Het Rijk, de VNG en organisaties van cliënten, professionals en jeugdzorgaanbieders stellen daartoe een hervormingsagenda op.

P16 Dit betreft een overheveling uit het Gemeentefonds naar de VWS begroting. Met de VNG is overeenstemming bereikt dat € 9 miljoen van de € 1,314 miljard wordt ingezet voor de uitvoeringskosten van de hervormingsagenda Jeugd. Het gaat om kosten voor communicatie, infrastructuur, monitoring, facilitering en procesbegeleiding, inrichting benchmark, regionale ondersteuning en structuur en ontwikkelbudget voor inhoudelijke thema's.

FB: Jeugdzorg is een van de 4 prioriteiten van VWS zie P22, toelichting op P25/26

Jeugdzorg (art. 5) Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden. De uitspraak van de Commissie van Wijzen dient daarbij als zwaarwegende inbreng. Gezien de urgentie van het onderwerp, vooruitlopend op de besluitvorming van het nieuwe kabinet, is halverwege 2021 al gestart met het voorbereiden van een beter houdbaar jeugdinstelsel op de lange termijn. Het Rijk en de VNG, in samenwerking met andere betrokken partijen (o.a. cliënten, aanbieders en professionals), committeren zich aan het opstellen van een Hervormingsagenda, die bestaat uit de combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdinstelsel wordt gerealiseerd.

Ex ante evaluatie Hervormingsagenda jeugdinstelsel (2022)

Afhankelijkheid van de verdere uitwerking zal met de partijen worden gezien hoe als eerste stap de ex ante evaluatie vorm zal krijgen. Daarnaast zullen er met partijen afspraken gemaakt worden over het jaarlijks monitoren van de uitvoering van de Hervormingsagenda en de evaluatie hiervan na een aantal jaren.

P37 Met het **programma Kansrijke Start** willen we ervoor zorgen dat kinderen een stevige basis krijgen tijdens de cruciale eerste 1.000 dagen van het leven. Dat doen we door voorlichting en passende begeleiding te geven aan risicogroepen tijdens de zwangerschap. Daarvoor moeten de professionals in de geboortezorg, de jeugdgezondheidszorg en de jeugdzorg goed met elkaar samenwerken (Kamerstukken II 2017/18, 32279, nr. 124). Het actieprogramma zet vanaf het begin in op het bouwen en versterken van lokale coalities en doet dat op twee manieren: via een financiële impuls en via een stimuleringsprogramma voor gemeenten. Op dit moment werken 275 gemeenten mee aan het bouwen en versterken van een lokale coalitie Kansrijke Start. Hier is € 6,0 miljoen op het instrument subsidies beschikbaar (én € 1,0 miljoen op het instrument opdrachten).

P62 Toegang tot de Wlz voor jeugdigen met een psychische stoornis. In juli 2019 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Toegang tot de Wlz voor mensen met een psychische stoornis aanvaard. In 2021 is de directe toegang gerealiseerd voor cliënten vanaf 18 jaar. Onderdeel van het wetsvoorstel is ook een amendement dat regelt dat op een nader te bepalen tijdstip ook cliënten tot 18 jaar met een psychische stoornis directe toegang kunnen krijgen tot de Wlz onder een aantal voorwaarden (uitvoerbaarheid, budgettaire neutraliteit en zicht op de doelgroep). Het implementatieproces is ingezet om zicht te krijgen op de invulling van de voorwaarden, en het mogelijk te maken dat op zijn vroegst op 1 januari 2023 deze doelgroep toegang kan krijgen tot de Wlz. In 2022 zou dan de indicatiestelling kunnen plaatsvinden. De Tweede Kamer wordt in het najaar van 2021 nader geïnformeerd en is op het laatst geïnformeerd op 16 december 2020 (Kamerstukken II 2019/20 35 146, nr 20).

P89 Toekomstbestendige organisatie van de jeugdzorg

Naar aanleiding van het rapport 'Stelsel in groei', het rapport van de stuurgroep 'Maatregelen financiële beheersbaarheid Jeugdwet' en de 'Uitspraak van de Commissie van Wijzen' is besloten

gemeenten in 2022 Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 35 925 XVI, nr. 2 89 € 1,3 miljard extra beschikbaar te stellen voor de tekorten vanwege de jeugdzorg. Dat komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor dat jaar. Gemeenten committeren zich daarbij aan de invulling van een set aan maatregelen die in 2022 een besparing van € 214 miljoen opleveren. Het gaat deels over maatregelen waarover april 2021 ook al afspraken met gemeenten zijn gemaakt, zoals het breder invoeren van een praktijkondersteuner jeugd-ggz bij de huisarts. Met deze combinatie van middelen en maatregelen wordt recht gedaan aan de uitspraak van de Commissie van Wijzen. Het is aan het nieuwe kabinet om integraal te beslissen over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden. Het Rijk en de VNG, in samenwerking met andere betrokken partijen (o.a. cliënten, aanbieders en professionals), geven in 2022 uitvoering aan een hervormingsagenda, die bestaat uit de combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Deze hervormingsagenda omvat zowel afspraken over maatregelen die passen binnen het huidige stelsel, als het starten met de voorbereiding van aanpassing in nationale wet- en regelgeving waar een nieuw kabinet definitief over moet besluiten.

P92 Zorg voor de jeugd In 2022 is op het hoofdbudget Zorg voor de Jeugd circa € 48,5 miljoen gereserveerd voor subsidies en € 7,1 miljoen voor opdrachten. Onder dit budget wordt een aantal deelonderwerpen onderscheiden: Het gewone leven versterken

- **Versterken veerkracht van de jeugd** In 2021 zijn extra middelen beschikbaar gesteld om de nadelige gevolgen van de coronacrisis voor jongeren te beperken, via het zgn. Jeugdpakket (€ 58,5 miljoen) en het Steunpakket welzijn jeugd (€ 40 miljoen). Ook is hiermee ingezet op stimuleren van initiatieven om jongeren eerder en beter te betrekken bij maatregelen die hen aangaan. In het kader van het Herstelplan jeugd wordt in 2022 het mentaal welbevinden van de jeugd gemonitord. Aan de hand van de uitkomsten daarvan wordt bezien of er in 2022 aanvullende acties nodig zijn.

- **Vergroten van ontwikkelingskansen** Door een betere verbinding van onderwijs en zorg op lokaal en regionaal niveau worden ontwikkelingskansen voor kinderen vergroot. Om de financiering van zorg in onderwijstijd te vereenvoudigen lopen twee regionale pilots met collectieve financiering van zorg in onderwijstijd. Gelijktijdig wordt informatie verzameld bij een aantal scholen om op termijn landelijke collectieve financiering vorm te kunnen geven. Deze scholen worden tevens ondersteund door een zorgarrangeur om hen te helpen bij het regelen van de zorg in onderwijstijd. Naast zorg in onderwijstijd wordt in het kader van onderwijszorgarrangementen in het najaar van 2022 op basis van ervaringen uit 15 proeftuinen in 2021 gestart met de ontwikkeling van een experimentenregeling zodat er meer ruimte is voor onderwijszorgarrangementen aan kinderen die tussen wal en schip vallen van de systemen. Tot slot is er voor de ondersteuning van ouders en kinderen door onderwijszorgconsulenten een subsidie van ca. € 1,7 miljoen beschikbaar.

- **Bevorderen dat jeugd kan participeren** Het is belangrijk dat jeugdigen onbeperkt en volwaardig kunnen meedoen aan de samenleving, ook als zij te maken hebben met een beperking of chronische aandoening. Er wordt in 2022 verder gewerkt aan de uitvoering van de drie routes uit het onderzoek van KPMG Toegang voor jeugd met een levenslange en levensbrede hulpvraag: routes naar een integrale afweging. Het doel is om de toegang voor deze doelgroep in het sociaal domein te verbeteren. Naast meedoen, is het belangrijk dat jeugdigen en ouders kunnen meepraten en – beslissen. Meepraten en –beslissen van kind en gezin is nodig voor effectieve resultaten en niet voor niets een kinderrecht (VN Verdrag). Bovendien draagt het bij aan reflectie van professionals op hun handelen. Voor het bevorderen van jongerenparticipatie en ervaringsdeskundigheid werken VWS samen met organisaties als NJR en ExpEx die van VWS subsidie ontvangen.

• **Verbeteren van de toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen** Lokale teams zijn in toenemende mate een essentiële factor in het zorglandschap, zowel in samenwerking met het specialistisch veld als met de basisvoorzieningen en netwerken in de wijken. Om passende jeugdhulp te kunnen bieden, het gewone leven te versterken en grip te krijgen op de uitgaven in de jeugdhulp, is het van belang dat er kwalitatief goede lokale teams zijn. Lokale teams die elk een andere verschijningsvorm kunnen hebben, maar waarbij de basis op orde is. Zoals het goed kunnen verwijzen/triageren door bijvoorbeeld hoogopgeleide (specialistische) toegangsprofessionals. Lokale teams die ook zelf lichte vormen van ambulante hulp kunnen aanbieden en die goed samenwerken met de (vaak regionaal ingekochte) specialistische jeugdzorgaanbieders. **Met subsidies aan VNG, kennisinstituten en andere veldpartijen wordt het collectief leren van lokale teams gefaciliteerd en worden gemeenten en lokale teams gestimuleerd de toegang te versterken en de vijf basisfuncties en bijbehorende inzichten (uit het KPMG-onderzoek) in te praktijk te brengen en te borgen.** De basisfuncties maken onderdeel uit van de regiovisie van de Gezamenlijke Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) van de VNG, waarmee gemeenten met hulp van het OZJ aan de slag gaan. Specifiek voor het aspect «veiligheid» ontvangen gemeenten via het Programma Geweld hoort nergens thuis (GHNT) ondersteuning met instrumenten die op basis van het Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten zijn gemaakt. Met de zelfscan zien gemeenten hoe zij hun lokale teams kunnen versterken. Daarnaast wordt een informatiebox ontwikkeld.

Bevorderen van een goede overgang naar volwassenheid Ook in 2022 worden gemeenten en zorgaanbieders ondersteund bij de totstandkoming van doorlopende en ontwikkelingsgerichte zorgarrangementen voor kwetsbare jongeren. Hiervoor heeft het kabinet structureel € 11,4 miljoen uitgetrokken die is toegevoegd aan het Gemeentefonds. Vanuit de instellingssubsidie aan het Nederlands Jeugdinstituut wordt ook in 2022 gewerkt aan het ontwikkelen en ontsluiten van kennis voor gemeenten en zorgorganisaties die relevant is voor een goede ondersteuning bij het begeleiden van jongeren naar volwassenheid. Richting volwassenheid hebben jongeren ondersteuning nodig op meerdere leefgebieden: onderwijs/werk, wonen, zorg, support en inkomen/schulden.

• **Oplossen en leren van complexe casuïstiek** Elke jeugdhulpregio heeft een regionaal expertteam, als opschalingsniveau voor complexe casuïstiek die lokaal niet beantwoord kan worden. De VNG heeft de vier basisfuncties van expertteams (consultatie en advies, procesregie, signaleren en leren) bestuurlijk vastgelegd. De diversiteit in ontwikkelingsniveau van de expertteams is groot. In 2022 is ondersteuning nodig om alle expertteams op voldoende niveau te krijgen. Om te zorgen dat jongeren met meervoudige problematiek en hun ouders tijdig en beter geholpen worden, zijn via een amendement Klaver en Westerveld in structureel middelen beschikbaar voor acht bovenregionale expertisecentra jeugdhulp. Vanaf 2021 is hiervoor structureel € 26 miljoen beschikbaar (Kamerstukken II 2019/20, 35300- XVI, nr. 7). Elk expertisecentrum voorziet in drie functies: 1) consultatie en advies 2) organiseren van hulp en 3) kennis en leren. Als hoogste escalatieniveau is er een klein landelijk bemiddelingsteam. Gewenste ontwikkeling is dat deze landelijke bemiddelingsfunctie minder nodig is als expertteams taakvolwassen worden.

Versterken vakmanschap jeugd- en gezinsprofessionals Vanuit de instellingssubsidie aan het Nederlands Jeugdinstituut wordt in 2022 het richtlijnenprogramma jeugdhulp en jeugdbescherming en het platform Vakmanschap gefinancierd. De middelen worden ingezet voor het ontwikkelen, onderhouden en implementeren van richtlijnen en het faciliteren van kennisuitwisseling en –toepassing met en door jeugdprofessionals. Om invulling en uitvoering te geven aan projecten uit de arbeidsmarktagenda jeugd ontvangt het arbeidsmarkt fonds Fonds Collectieve Belangen (FCB) een subsidie van € 2,4 miljoen voor de periode tot eind 2022. Om invulling en uitvoering te geven aan het opzetten van een lerend netwerk in de jeugdzorg ontvangt jeugdhulpaanbieder Levvel een subsidie

van circa € 0,3 miljoen voor de periode 2021 – 2022. VWS stelt verder voor de periode 2020-2023, € 1,3 miljoen beschikbaar voor Erkenning van eerder Verworven Competenties (EVC) via de subsidieregeling EVC Jeugd- en gezinsprofessional.

- **Professionaliseren van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap van gemeenten en aanbieders** Door o.a. te investeren in het versterken van regionale samenwerking, het verbeteren van inkoop en aanbesteden en het terugdringen van administratieve lasten, wordt in 2022 het opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap van gemeenten en aanbieders verder geprofessionaliseerd.

Begroting SZW / Miljoenennota

Miljoenennota+bijlage

Hoewel wellicht niet direct deel van ons beleidsveld, toch zeker wel belangrijk voor een groot deel van onze achterban: “het verhogen van de vergoedingen van de sociale advocatuur, om zo de toegang tot en beschikbaarheid van rechtsbijstand te waarborgen.”

Blz 7 miljoenennota

Veiligheid

Vanaf volgend jaar is er structureel extra geld beschikbaar voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit en om de bescherming en veiligheid te versterken. Ook verhoogt het kabinet de vergoedingen van de sociale advocatuur, om zo toegang tot en beschikbaarheid van rechtsbijstand te waarborgen. Daarnaast zet het kabinet vanaf 2021 in op de opleiding en training van militairen en zorgt het voor voldoende beschikbare munitie. Hiermee investeert dit kabinet in een toename van de gereedheid van Defensie. Ook komt er extra geld beschikbaar voor veteranen.

(blz 251 bijlage miljoenen nota)

Sociale advocatuur

Ter uitvoering van de motie Klaver/Ploumen (TK 28 362, nr. 44) maakt het kabinet extra middelen vrij voor betere vergoedingen van sociale advocaten (in lijn met scenario 1 van de commissie-Van der Meer). Voor 2022 wordt hiervoor € 154 mln. (incl. btw) beschikbaar gesteld. Met de vernieuwing van het stelsel van rechtsbijstand wordt ingezet op snellere en meer laagdrempelige hulp voor mensen met problemen. Het beroep op rechtsbijstand zal hierdoor in de toekomst naar verwachting enigszins afnemen. Daarnaast zet het kabinet in op een grotere (financiële) bijdrage van commerciële advocatenkantoren. Deze maatregelen moeten ertoe leiden dat met ingang van 2025 nog een structureel bedrag van € 64 mln. per jaar benodigd is.

Pag. 59 (begroting SZW):

Eerder werd er in de Participatiewet onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en gedwongen opname in een GGZ-instelling. Door invoering van amendement Kwint c.s. (Kamerstukken II 2020/21, 35 667, nr. 37) behouden personen die gedwongen worden opgenomen (evenals personen bij vrijwillige opname) hun uitkering, ter hoogte van het instellingstarief.

Verderop staat dat de uitvoeringsinstanties een invoering per 1 januari 2022 haalbaar achten.

Pag. 59:

Breed Offensief

Om de arbeidskansen van mensen met een beperking te vergroten heeft het kabinet een breed offensief gelanceerd (Kamerstukken II 2018/19, 34 352, nr. 115, nr. 138, nr. 163). Het Breed Offensief bevat verschillende maatregelen die ervoor moeten zorgen dat meer mensen met een beperking aan het werk komen en blijven. Belangrijke onderdelen zijn het vereenvoudigen van de inzet van het instrument loonkostensubsidie (LKS), het bevorderen van ondersteuning op maat, en het werken lonender maken voor mensen met een beperking. Daarnaast wordt de financiering van gemeenten voor LKS gewijzigd. Naar aanleiding van de motie Nijkerken-de Haan wordt het budget voor LKS met ingang van 2022 op basis van realisatie over gemeenten verdeeld (Kamerstukken II 2020/21, 35 570 XV, nr. 32). Dit stimuleert gemeenten om LKS in te zetten en daarmee de arbeidskansen te vergroten van mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen.

Voor een aantal van de voorstellen is wetwijziging noodzakelijk. Het daartoe strekkende wetsvoorstel tot wijziging van de Participatiewet (uitvoeren Breed Offensief) is op 13 februari 2020 bij de Tweede Kamer ingediend (Kamerstukken II 2019/20, 35 394, nr. 2). Op 11 juni 2020 is de Nota naar aanleiding van het verslag naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2019/20, 35 394, nr. 8). De Tweede Kamer heeft besloten het wetsvoorstel controversieel te verklaren nadat het kabinet demissionair is geworden. Het streven is dat het wetsvoorstel op 1 juli 2022 wordt ingevoerd.

P 64: Het kabinet en de sociale partners hebben in het kader van het Pensioenakkoord afspraken gemaakt over de invoering van een verplichte publieke verzekering voor arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen. Het kabinet onderzoekt hoe deze publieke verzekering op een uitvoerbare, betaalbare en uitlegbare wijze kan worden ingericht. Hiervoor baseert het zich op het advies van Stichting van de Arbeid van maart 2020. Dit advies omvat een verplichte verzekering voor zelfstandigen die geen werkgever zijn, dus zonder zelfstandigen en dga's met personeel, maar de precieze afbakening moet nog worden uitgewerkt.

Begroting J en V

2.1.1 Veiligheid: werken aan een weerbare samenleving

Sanctietoepassing: straf is straf, gedrag telt en veilige terugkeer

De recidivecijfers zijn nog steeds te hoog en de samenleving vraagt om meer genoegdoening. Daarom ontwikkelden we een visie op effectievere gevangenisstraffen. Deze bestaat uit drie pijlers: straf is straf, gedrag telt en veilige terugkeer. Een belangrijke mijlpaal bij de uitvoering hiervan is de gedeeltelijke invoering van de Wet straffen en beschermen (SenB) op 1 juli 2021. Eind 2021 volgt de invoering van de nieuwe regeling van het penitentiair programma. Enkele concrete veranderingen zijn het niet meer van rechtswege toekennen van de voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.), het maximeren van de v.i.-periode op twee jaar, een nieuw verlofsysteem en vanaf dag één van de detentie samenwerken aan re-integratie. Daardoor benutten we beter de tijd in detentie. Met deze wet doen we meer recht aan genoegdoening aan de samenleving én werken we gericht aan recidivevermindering.

Voor veilige terugkeer intensiveren we in 2022 de regionale samenwerking en netwerkvorming van gemeenten en reclassering rond een penitentiaire inrichting (PI). Daarbij lossen we landelijke knelpunten op die re-integratie in de weg staan.

Forensische zorg: professioneel en van hoge kwaliteit

Mensen die in aanraking komen met politie en justitie, kunnen een psychische stoornis hebben. Voor de veiligheid van de samenleving is het belangrijk dat zij een passende behandeling krijgen. De afgelopen jaren hebben we dan ook hard gewerkt aan het versterken van de veiligheid en kwaliteit van de forensische zorg. Het risicobewustzijn in de sector is toegenomen door de ingevoerde maatregelen naar aanleiding van de kritische onderzoeken naar het detentieverloop van Michael P. Met een herijkte visie en een bestuurlijke agenda forensische zorg heeft JenV samen met de sector voor de komende jaren een duidelijke lijn vastgesteld voor gerichte en duurzame verbeteringen. Om te kunnen voorzien in de stijgende behoefte aan capaciteit is in 2021 € 95 mln. structureel aan het budget voor forensische zorg toegevoegd. In 2022 stijgt het beschikbare budget voor forensische zorg met nog eens € 25 mln. Conform de hoofdlijnen van de bestuurlijke agenda zetten we in 2022 in op meer doelmatigheid en doeltreffendheid van forensische zorg, meer kwaliteit en professionaliteit en sterke ketensamenwerking en continuïteit van zorg. Momenteel onderzoeken we in hoeverre een kwaliteitskader forensische zorg hieraan kan bijdragen. Daarin staat wat de sector verstaat onder goede forensische zorg. Dat biedt transparantie en houvast voor professionals en stakeholders. Kwalitatief goede forensische zorg is belangrijk voor de financiële houdbaarheid van het stelsel. Een speerpunt hierbij is een nieuwe inkoopstrategie die DJI meer sturing geeft op kwaliteit en capaciteit van de forensische zorg. In 2022 voeren we een nieuwe inkoopprocedure in, zodat we vanaf 2023 nieuwe (raam)overeenkomsten met zorgaanbieders kunnen afsluiten. Ook het verbeteren van de ICT-systemen van DJI draagt bij aan doelmatigheid en doeltreffendheid. Daardoor ontstaat beter inzicht in door- en uitstroom van forensische patiënten en is meer sturing mogelijk op wachttijden en bezetting. Ook draagt dit bij aan een betere gegevensdeling over patiënten en dringen we administratieve lasten terug. De eerste fase in dit traject ronden we in 2022 af.

Jeugdbescherming: aandacht voor de korte én langere termijn

Hulp en bescherming voor kwetsbare kinderen en gezinnen komt niet tijdig en onvoldoende van de grond. Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming hebben grote moeite om in het huidige stelsel hun wettelijke taken goed uit te voeren en de benodigde hulp voor deze kinderen te organiseren. Uit recente inspectierapporten en onderzoeken blijkt dat zowel op de korte termijn als lange termijn meer moet gebeuren om kwetsbare kinderen en gezinnen te beschermen.

Voor de continuïteit van de jeugdbescherming op korte termijn werkt JenV samen met diverse stakeholders aan het terugdringen van de wachttijden. In regio's waar dit niet tot de gewenste resultaten leidt en zorgen zijn over de zorgcontinuïteit zetten we interbestuurlijk toezicht in.

Daarnaast zijn we in 2021 gestart gemeenten en gecertificeerde instellingen te ondersteunen om de gewenste caseload van jeugdbeschermers goed in te schatten en te komen tot faire tarieven. Ook hebben we in 2021 samen met betrokkenen onze plannen aangescherpt om de arbeidsmarktproblematiek binnen de jeugdbeschermingsketen aan te pakken. Dit leidt in 2022 tot gerichte acties om jeugdbeschermers te werven en te behouden. Daarnaast voeren we het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen uit. Doel daarvan is een betere besluitvorming en communicatie hierover met kinderen en ouders. Samen met VWS stellen we een AMvB op voor sterke regionale samenwerking en beter toezicht.

Voor de (middel)lange termijn biedt het toekomstscenario «Jeugdbescherming» perspectief op een meer effectieve en eenvoudiger georganiseerde jeugdbescherming. Dit betreft de samenwerking van

professionals onderling en de samenwerking met het gezin en het sociaal netwerk. In 2022 komen de uitkomsten van de eerste pilots beschikbaar en finaliseren we het toekomstscenario.

Het wapenbezit van en wapengeweld onder jongeren is zorgelijk. Het actieplan Wapens en Jongeren (2020) ronden we af in 2022. Dit plan bevat maatregelen om wapenbezit en -geweld onder jongeren terug te dringen. In dat kader hebben we ook aandacht voor de rol van ouders. De verantwoordelijkheid om jongeren op het rechte pad te houden ligt immers in de eerste plaats bij hen. Opvoeding is cruciaal bij het voorkomen van strafbaar gedrag van kinderen. Als ouders onvoldoende regels stellen en toezicht houden dienen zij ook in te staan voor de financiële gevolgen daarvan. Dit kan door de civiele aansprakelijkheid van ouders te verruimen. In 2022 bereiden we de voorgestelde maatregelen voor om ouders juridisch meer aan te spreken op het strafbare gedrag van hun kind, zodat bij een positief besluit deze maatregelen sneller kunnen worden ingevoerd. Bovengenoemde ontwikkelingen zien we ook terug in de jeugdinstellingen: er ontstaat druk op de capaciteit, onder meer doordat jongeren er langer verblijven.

Tot slot stellen we in 2022 samen met partners nieuwe normen op voor de doorlooptijden in de jeugdstrafrechtketen. Dit om de Kalsbeeknormen te vervangen. De ambitie is om deze in de loop van 2022 vast te stellen.

Uitwerking sociaal recht, blz 16:

2.1.2 Effectief en toegankelijk recht

Een rechtsbestel dat werkt voor iedereen

Het huidige stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand is niet toekomstbestendig. In 2018 is een meerjarig programma gestart om het stelsel te vernieuwen, met minder verkeerde financiële prikkels en ongelijkheid in toegang tot het recht, en betere vergoedingen voor professionals in het stelsel. In 2025 moet een stelsel staan waarin iedere rechtzoekende op een laagdrempelige, snelle en integrale manier een oplossing kan vinden voor zijn of haar probleem. Deze vernieuwing gebeurt stap voor stap, door diverse praktijkpilots, alvorens deze in wetgeving te verankeren. Bij de uitwerking staan drie hoofdlijnen centraal.

Focus op preventie en bescherming van kwetsbare en hulpbehoevende burgers.

Meer bescherming door maatwerk op tijd

De bescherming van kwetsbare en hulpbehoevende burgers krijgt ook in 2022 verder vorm. Maatwerk, een integrale aanpak en tijdigheid zijn hierin kernbegrippen. Meer aandacht is nodig om specifieke groepen te beschermen, zoals voor jongeren, ouderen en slachtoffers van criminele uitbuiting. Criminaliteitspreventie verankeren we daarom beter en steviger in beleid en meer in samenhang met repressieve maatregelen. We zien deze uitgangspunten terug in een grote variatie van deelterreinen waarin we samen met anderen recht en veiligheid vormgeven.

Scheiden zonder schade

Om schade bij kinderen als gevolg van scheidingen te beperken gaan we verder met het programma 'Scheiden zonder Schade'. In 2022 brengen we een Digitaal Plein tot stand en komt er de Pilot gezinsvertegenwoordiger/ casushouder, de Pilot specialist contactverlies en de Procedure gezamenlijke toegang ouders. Eind 2021 volgt een eindrapportage en begin 2022 een eindcongres.

Slachtofferzorg: een sterkere positie van slachtoffers

In 2022 implementeren we de Wet Uitbreiding slachtofferrechten (WUS). Met deze wet versterken we de positie van slachtoffers. Voor het privacyonderdeel van de WUS toetsen we beleidsopties eerst op uitvoerbaarheid en financiële impact. Om systematische aandacht te bevorderen voor preventie en bescherming van slachtofferschap, starten we in 2022 met de implementatie van de tweede en laatste fase van de invoering van de «Individuele Beoordeling» bij de recherche en meldkamer. Dit biedt de politie de mogelijkheid om slachtoffers, als zij zich melden bij deze politieonderdelen, te beoordelen op kwetsbaarheid voor herhaald slachtofferschap en indien nodig hen te beschermen.

Samen tegen mensenhandel

Het programma «Samen tegen mensenhandel» biedt JenV en andere ministeries het fundament om seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting te voorkomen en tegen te gaan. In 2022 continueren we dit programma en zetten we expliciet in op drie thema's: kwetsbare jongeren beschermen, mensenhandel stevig online aanpakken en klanten aanspreken op hun verantwoordelijkheid bij het afnemen van seksuele diensten. Ook blijven we investeren in de strafrechtelijke aanpak van mensenhandelaren. Met de middelen uit de motie Segers–Asscher (10 miljoen) breiden we de capaciteit uit van de mensenhandel-politieteams. In 2023 moet dit leiden tot een capaciteitsuitbreiding van in totaal 87 fte bij de Afdeling Vreemdelingen, Identificatie en Mensenhandel (AVIM).

Schuldenuitkomst: toekomstbestendig en slagvaardig

De gevolgen van de coronamaatregelen voor het schuldendomein zijn nog niet duidelijk te zien: het aantal wettelijke schuldsaneringen en faillissementen is lager dan verwacht, mede dankzij de uitgebreide overheidssteun en uitstel van betalingen. Wanneer dat stopt, moeten we ervoor zorgen dat mensen snel schulden kunnen inlossen. Daarom zet JenV breed in op tijdelijke regelgeving bij schuldenuitkomst, zodat bedrijven sneller en makkelijker kunnen stoppen als zij geen toekomst meer zien. In 2021 startte de pilot Wet Schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). Daaruit volgt de urgentie deze wet in 2022 aan te passen. Daarnaast verwachten we dat het wetsvoorstel kwaliteit incassodienstverlening in werking treedt. Dat biedt verdere mogelijkheden om de incassopraktijk te reguleren. We werken aan een optimale aansluiting op alle fasen van betaling, incasso en (buitengerechtigde) oplossingen voor schulden. Het doel hiervan is een toekomstbestendige en slagvaardige incasso- en schuldenpraktijk die schuldenaren én schuldeisers bijstaat.